

ALBEDA

mbo

Ons groeipad naar
verduurzaming

Rob Ketelaar

Maart 2024

20.000
studenten

30.000 met samenwerkingsverbanden

2.200
medewerkers

26
locaties

13 colleges

ALBEDA

Vrijdag 8 december 2023

Albeda meest duurzame mbo-school van Nederland

11 december 2023

De Rotterdamse mbo-school Albeda is uitgeroepen tot de meest duurzame mbo-school van Nederland. De winnaar van de vorige twee edities, het Koning Willem 1 College (Den Bosch) eindigde ditmaal op de tweede plaats.

Vrijdag 8 december 2023 vond in 's-Hertogenbosch de

bedrijfsvoering behaalde Albeda College, de winnaar van de voor nog tweede.

ROTTERDAM

Albeda is meest duurzame mbo-school van het land

Een opsteker voor Albeda uit Rotterdam: de school heeft de titel 'meest duurzame mbo-instelling van Nederland' in de wacht gesleept.

Om precies te zijn kreeg Albeda de eerste plek bij de SustainaBul MBO-uitreiking 2023. Op de onderdelen strategie, onderwijsvisie, praktijk en bedrijfsvoering wist de

van het college van bestuur van Albeda. Samen met studenten en medewerkers wil Albeda bewijzen dat er in de regio Rotterdam grote kansen liggen voor duurzaam denken en doen.

Fredriksz: „We hebben de ambitie om duurzaamheid meer te integreren in onze lessen, omdat we te maken hebben met complexe uitdagingen, zoals klimaatverande-

Update SustainaBul MBO 2023

Albeda wint landelijke verkiezing duurzaamste mbo-scholen

NOG Albeda is duurzaamste mbo-school van Nederland - 08 december '23

Er is een stijging in duurzaamheidsactiviteiten in het mbo. Toch is duurzaamheid nog niet volledig geïntegreerd in de opleidingen, stages en gebouwen. Een school die zichzelf absolute koploper mag noemen is Albeda. Zij won vrijdag de SustainaBul MBO. Dat meldt Leren voor Morgen.

Bestuurders, directeuren, duurzaamheidscoördinatoren en andere onderwijsprofessionals uit heel Nederland kwamen deze week samen om van elkaar te leren. De zoektocht naar integraal verankeren van duurzaamheid in het mbo is een gezamenlijke zoektocht. Daarin wordt gekeken naar onderwijs, bedrijfsvoering én verbinding met de omgeving. Het Koning Willem I College stelde haar deuren open om mooie voorbeelden te delen. Studenten, bestuurders en beleidsmedewerkers van de bedrijfstakgroepen van de mbo-raad deelden hun visie. Het mbo-onderwijs is dé weg om studenten een duurzame arbeidsmarkt en samenleving te laten vormgeven.

SustainaBul MBO

De SustainaBul MBO is een methodiek die de scholen met kennisbijeenkomsten en een vragenlijst helpt bij het opstellen en monitoren van duurzaamheidsbeleid. Daarnaast wordt het landelijk ingezet als benchmark. Inmiddels zijn er 36 instellingen, die samen 75 procent van de mbo-studenten opleiden, aangesloten. De SustainaBul MBO wordt georganiseerd door Coöperatie Leren voor Morgen en mede mogelijk gemaakt door de Goldschmeding Foundation.

Het mbo leidt de doeners en makers voor een duurzame samenleving op. Wil je meer zicht op waar jouw mbo instelling staat in relatie tot duurzaamheid, en je expertise hierop vergroten?

Doe mee aan de SustainaBul MBO
de coöperatieve benchmark en ranking voor het mbo

Samenvatting scores Albeda op SustainaBul categorieën

	Maximum	Albeda	Procentueel
INTEGRAAL			
T1 Visie, strategie	15	15	100%
T2 Studentbetrokkenheid	15	13	87%
T3: Professionalisering	15	12	80%
Totaal integraal	45	40	89%
ONDERWIJS			
O1: Visie op duurzaam onderwijs	25	25	100%
O2: Duurzaamheid integraal in het curriculum	30	27	90%
O3: Pedagogiek en didactiek	5	5	100%
O4: Aanbod vragen over duurzaamheid	20	20	100%
O5: Sociale duurzaamheid	5	5	100%
Totaal onderwijs	85	82	96%
PRAKTIJK			
P1: (I)BPV/stage duurzaamheid	25	22	88%
P2: Netwerkvorming en samenwerking	20	17	85%
P3: Interne en externe communicatie	20	20	100%
P4: Training en ondersteuning docenten	20	15	75%
Totaal praktijk	85	74	87%
BEDRIJFSVOERING			
B1 Huisvestingsbeleid	15	14	93%
B2 Energiebeleid	15	15	100%
B3 Waterbeleid	8	6	75%
B4 Afvalbeleid	8	7	88%
B5 Mobiliteitsbeleid	8	8	100%
B6 Voedselbeleid	8	4	50%
B7 Biodiversiteit	8	8	100%
B8 Inkoopbeleid	8	8	100%
B9 Diversiteitsbeleid	7	7	100%
Totaal bedrijfsvoering	85	77	91%
TOTAAL	300	273	91%

whole
school
approach

voor duurzame ontwikkeling

Nationale Onderwijs Gids:

"Een school die zichzelf absolute koploper mag noemen is Albeda."

8-12-2023.

2021: 7e plaats

2020: 9e plaats

2022: 2e plaats

2023: 1e plaats

Versneller 1: SDGs

1. Alle – **niet enkele**- SDGs toelichten in de context van Albeda
2. Clusteren

Wat doet Albeda concreet?

Bekijk hieronder wat Albeda doet binnen de 17 SDG's. Klik op een icoon en laat je inspireren door collega's.

De zeventien SDG's in de context van Albeda

1. Geen armoede

2. Geen honger

3. Goede gezondheid en welzijn

5. Gendergelijkheid

6. Schoon water en sanitair

7. Betaalbare en duurzame energie

9. Industrie, innovatie en infrastructuur

10. Ongelijkheid verminderen

11. Duurzame steden en gemeenschappen

13. Klimaatactie

14. Leven in het water

15. Leven op het land

4. Kwaliteitsonderwijs

8. Eerlijk werk en economische groei

12. Verantwoorde consumptie en productie

17. Partnerschap om doelstellingen te bereiken

17 SDG's gekoppeld aan Albeda visie

16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten

1. Geen armoede

Binnen Albeda gebruiken we de term armoede niet. We spreken over financiële gezondheid, dat is voor ieder mens belangrijk. Je kunt leren hoe je financieel gezond kunt worden -en blijven-, Albeda zet vooral bij de vakken Burgerschap en LOB in op met elkaar praten en leren over geldzaken.

[Strategisch beleid](#)

Update 2023

Helaas zijn er bij Albeda wel studenten met geldzorgen. Omdat Albeda alle studenten de kans wil bieden om studiesucces te behalen ondersteunt Albeda deze studenten zodat zij met de benodigde leermiddelen een opleiding kunnen starten en voltooien.

Stichting vrienden van het studentenfonds van Albeda

Dit fonds is in eerste plaats opgericht om studenten van Albeda, die door financiële omstandigheden niet in staan zijn om hun voorgeschreven leermiddelen (boeken, licenties, laptops en/of bedrijfskleding), aan te schaffen te ondersteunen.

Onze school is een omgeving waar gezond eten gemakkelijk verkrijgbaar moet zijn, omdat dit bijdraagt aan de ontwikkeling en de leefstijl van onze studenten. We kiezen voor een positieve aanpak, waarbij we de keuzevrijheid van onze studenten respecteren. Gezond eten gaat over goed voor jezelf zorgen en daar dragen we als school graag aan bij. De studenten verdiepen zich in duurzame voedingspatronen. Daarbij onderneemt de school acties m.b.t. honger, gezonde voeding en voedselverspilling.

Voorbeelden

11 oktober 2023

Een veelzeggend bericht uit de sociale media

Vanavond werden de vrijwilligers van de [Gaarkeuken van Rotterdam](#) in het zonnetje gezet door de studenten van het [Albeda cluster Hospitality](#) tijdens de Week van de Horeca! In restaurant Groos op de Albeda locatie Baljuwstraat worden niet alleen de sterren van de toekomst opgeleid, maar hier wordt ook heerlijk gekookt. Er stond onder andere diamanthaas op het menu, maar het belangrijkste was dat in deze tijd er gelukkig nog mensen en organisaties zijn die iets voor een ander over hebben...

13. Klimaatactie

Albeda doet wil zijn ecologische voetafdruk beperken om zo een bijdrage te leveren tegen de effecten van klimaatverandering. Dit doet de school door een schooleigen duurzaamheidsplannen uit te werken (Plan van aanpak en voorliggend uitvoeringsplan). De studenten verdiepen zich in de oorzaken en gevolgen van klimaatverandering en mogelijke oplossingen. Daarbij onderneemt de school acties om de uitstoot van directe en indirecte broeikasgassen te verminderen.

13 KLIMAATACTIE

2022:

- Juli 2022: Albeda gaat de standaardtemperatuur in de gebouwen instellen op 19° in plaats van de nu gebruikelijke 20°. Daarmee besparen we als Albeda 6% van ons energieverbruik per jaar. Bovendien stoten we daarmee ongeveer 6% minder CO₂ uit als organisatie. Daarmee wordt onze footprint weer een stukje groener. Tijdens de geplande werkzaamheden deze zomer wordt deze nieuwe temperatuur ingesteld. In eerste instantie gaat het om de volgende locaties: Buys Ballotlaan, Baljuwstraat, Haastrechtstraat 3 en 5, Lutonbaan, Rosestraat, Schiedamseweg, Sportlaan, Spinozaweg, Weena, Zuster Hennekeplein, Prins Alexanderlaan en Fazantenlaan.

15. Leven op het land

Ondernemen hoort. Maar het tegenovergestelde is waar, want wat is er nu belangrijker dan groen in de stad Rotterdam? Elke stad is gebaat bij groen! Slim toegepaste vegetatie heeft een positief effect op klimaatopgave, luchtkwaliteit, biodiversiteit, stikstofconcentraties en waterbeheer. Groen brengt bovendien verkoeling in hete zomers. Daarom hebben studenten van Albeda College Economie & Ondernemen, samen met Raymond Landegent van Groenemorgen het idee opgepakt om stoeptegels voor de school te wippen en plantjes te planten. Geweldig initiatief!

oor biodiversiteit (zie ook SDG 14) en ecosystemen. We vullen dit in door in te reëleving waarmee we biodiversiteit bevorderen en ecosystemen beschermen. De an, in en over de natuur. Daarbij ondernemen we acties om de natuur te

15 LEVEN OP HET LAND

plekken binnen Albeda ontstaan **bio-tuintjes**. Kleine plekken waar de flora volop an komen met zeldzame, "foute" planten, maar ook planten met geneeskrachtige y de Rosestraat is bij het tuintje een bord geplaatst met alle latijnse namen. Het is y daaruit op onderzoek uit te gaan: Wat is de Nederlandse naam? Wat is de

8. Eerlijk werk en economische groei

De school is een plaats waar de principes van maatschappelijk verantwoord ondernemen centraal staan. Dit doet de school door een (financieel) beleid op te zetten dat waardig werk en creativiteit ondersteunt. De studenten verdiepen zich in en maken kennis met lokale ondernemers, duurzaam ondernemerschap, arbeidsrechten en verschillende economische modellen. Daarbij onderneemt de school acties om bruggen te bouwen naar bedrijven en te experimenteren met nieuwe economische modellen. Ook medewerkers verkennen nieuwe waardegedreven modellen van control.

Voorbeelden:

- Toepassing gedachtegoed van twee economische modellen: Donut Economie (Kate Raworth), en Betekeniseconomie (Aaron Hurst). Deze onderwerpen komen prominent aan bod in de Kenniscafé's Duurzaamheid.

8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI

Clusteren (1)

SDGs 1

“Albeda als emancipatiemotor”

*“We leiden op tot zelfstandige burgers die actief betrokken zijn bij hun **omgeving** en verantwoordelijkheid nemen om deze beter te maken”*

*Wij leiden op tot ondernemende professionals: zelfbewuste, nieuwsgierige mensen die weloverwogen **keuzes** maken.*

INTEGRAAL

- T1 Visie, strategie
- T2 Studentbetrokkenheid
- T3: Professionalisering

ONDERWIJS

- O1: Visie op duurzaam onderwijs
- O2: Duurzaamheid integraal in het curriculum
- O3: Pedagogiek en didactiek
- O4: Aanbod vragen over duurzaamheid
- O5: Sociale duurzaamheid

PRAKTIJK

- P1: (I)BPV/stage duurzaamheid
- P2: Netwerkvorming en samenwerking
- P3: Interne en externe communicatie
- P4: Training en ondersteuning docenten

BEDRIJFSVOERING

- B1 Huisvestingsbeleid
- B2 Energiebeleid
- B3 Waterbeleid
- B4 Afvalbeleid
- B5 Mobiliteitsbeleid
- B6 Voedselbeleid
- B7 Biodiversiteit
- B8 Inkoopbeleid
- B9 Diversiteitsbeleid

Clusteren (2)

SDGs in SustainaBul

Versneller 2: Team en energie

5 mensen: groot of klein ROC

- Aantal uren is bijzaak, intrinsieke motivatie is de drijfveer
- Overleg met contactpersonen van tig opleidingen **vertraagd** enorm
- 5 mensen houden de moed erin

Hoe een positieve flow genereren?

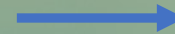

Gaat achteruit

DUURZAAMHEID

Gaat vooruit

Veganisten

Flexitariërs

Voorstanders kernenergie

Pleitbezorgers duurzame energie

Er is een gedragsverandering nodig

Er is een systeemverandering nodig

Er is een technologische
verandering nodig

Ontkenners van
klimaatverandering

Vleeslobby

Fossiele brandstofbedrijven

Doemdenkers

Meestribbelaars

Versneller 3: strategie

Duurzaamheid één van de
speerpunten in de Albeda-
strategie

Met de ingrediënten die we in onze reflectie hebben opgehaald, komen we tot vier strategische thema's die onze focus en aandacht verdienen de komende periode. Per thema geven we weer wat we er mee bedoelen, geven we richting en benoemen we wat er voor nodig is.

“Traditionele manieren van denken en doen werken nu niet meer. Dit vraagt om een open blik en durf om het onbekende te omarmen.”

We geloven dat we samen verder komen. We hebben elkaar nodig om grote vraagstukken aan te pakken. Daar is de juiste mindset en durf voor nodig. Complexe vraagstukken vragen om een wendbare organisatie. Wij versterken daarom de focus op de volgende thema's en voegen duurzaamheid toe als nieuw thema:

- 1 Studiesucces en onderwijsinnovatie**
- 2 Studentparticipatie en -tevredenheid**
- 3 Duurzaamheid**
- 4 Slimmer werken**

Wanneer succesvol?

Onderwijs:

1. Indien **alle opleidingen** een geïntegreerde visie hebben op duurzaamheid.
2. Indien in het **merendeel van de stages** duurzaamheid terugkomt als onderwerp of als randvoorwaarde

Werkorganisatie:

1. Indien onze gebouwen bijna **energieneutraal** zijn in 2040 en we elk jaar 5% minder CO2 uitstoten
2. Indien we nauwelijks afval veroorzaken door circulair in te kopen en **circulariteit de norm** is in onze bedrijfsvoering
3. Indien ons **personeelsbeleid** voor scholing, mobiliteit en inzetbaarheid aantoonbaar bijdraagt aan duurzaamheid

KPI's Duurzaamheid realisatieplan

KPI's Duurzaamheid				
Streefdoelen	2023	2024	2025	2026
% opleidingen duurzaam	>20%	>40%	>60%	>80%
% rapportages CSRD proof	>25%	>75%	100%	-
% circulair inkoop, consumptie, afval gescheiden	>25%	>50%	>75%	100%
% CO-2 reductie	>5%	>5%	>5%	>5%

**TONE
AT THE
TOP**

25 september 2023, internationale vlaggendag op de Albedalocaties

Ja,
maar

Versneller 4: Pedagogiek

Datgene wat ik nastreef is dat goed,

- voor mij?
- voor **mijn beroep**?
- voor de planeet?

Zelfde idee voor:

Fashion: **textiel afvalberg**

Bakkers: **voedselverspilling**

Ec. opleidingen: **circulaire businessmodellen**

Versneller 5: Didactiek

De hackathon als werkvorm

Interdisciplinair werken
met geavanceerde tools

Versneller 6:

Practice what you preach

ALBEDA

mbo

& duurzaamheid

achter de schermen

Bedrijfsvoering

Refuse gadgets

Biotuintjes

Oplaadpunten

Opwekken

Afvalscheiding

Versneller 7

Een duurzaam abc'tje

Hoe kun je een groot vraagstuk klein maken?

Groot vraagstuk is de energietransitie!

Energietransitie

A

B

Circulaire
bedrijfsvoering

R-ladder

C

tje

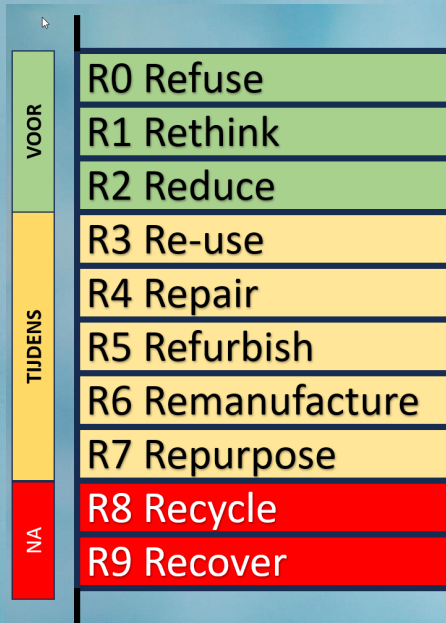
= Energietransitie

= Circulaire bedrijfsvoering

= R-Ladder

Versneller 8: “ESG wordt de norm”

1. Voor organisaties die met publiek geld zijn gefinancierd
2. OCW ontwerpt nu Duurzaamheidsverantwoording voor de hele onderwijsketen

SDG's in toekomstige wetgeving (CSRD)

ENVIRONMENT

6 schoon water en sanitair	7 betaalbare en duurzame energie	9 industrie, innovatie en infrastructuur
11 duurzame steden en gemeenschappen	12 verantwoorde consumptie en productie	13 klimaatactie
14 leven in het water	15 leven op het land	

SOCIAAL

1 geen armoede	2 geen honger	3 goede gezondheid en welzijn
4 kwaliteitsonderwijs	5 gendergelijkheid	6 schoon water en sanitair
8 eerlijk werk en economische groei	9 industrie, innovatie en infrastructuur	10 ongelijkheid verminderen

GOVERNANCE

5 gendergelijkheid	8 eerlijk werk en economische groei	9 industrie, innovatie en infrastructuur
11 duurzame steden en gemeenschappen	12 verantwoorde consumptie en productie	13 klimaatactie
16 vrede, justitie en sterke publieke diensten	17 partnerschap om doelstellingen te bereiken	

Dubbele materialiteit, een uitwerking

Financiële materialiteit

Het positieve of negatieve effect van duurzaamheidsfactoren op de financiële positie van Albeda.

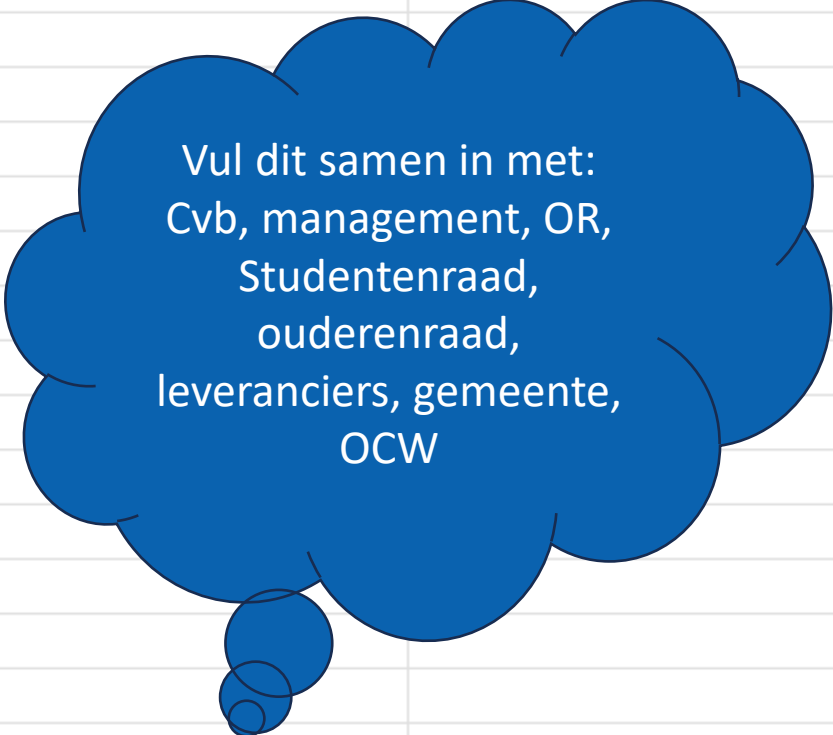
- Beter isoleren van panden, laadpalen,
- Professionalisering duurzaamheid, diversiteitsbeleid
- Waterbeleid, vastgoedbeleid
- Co2 rapportageplicht, reputatieschade

Impact materialiteit

Het positieve of negatieve effect van de bedrijfsvoering en onderwijs op milieu en maatschappij.

- Energieverbruik, afval
- Duurzaamheidsskills voor het werkveld, stages met duurzaamhe

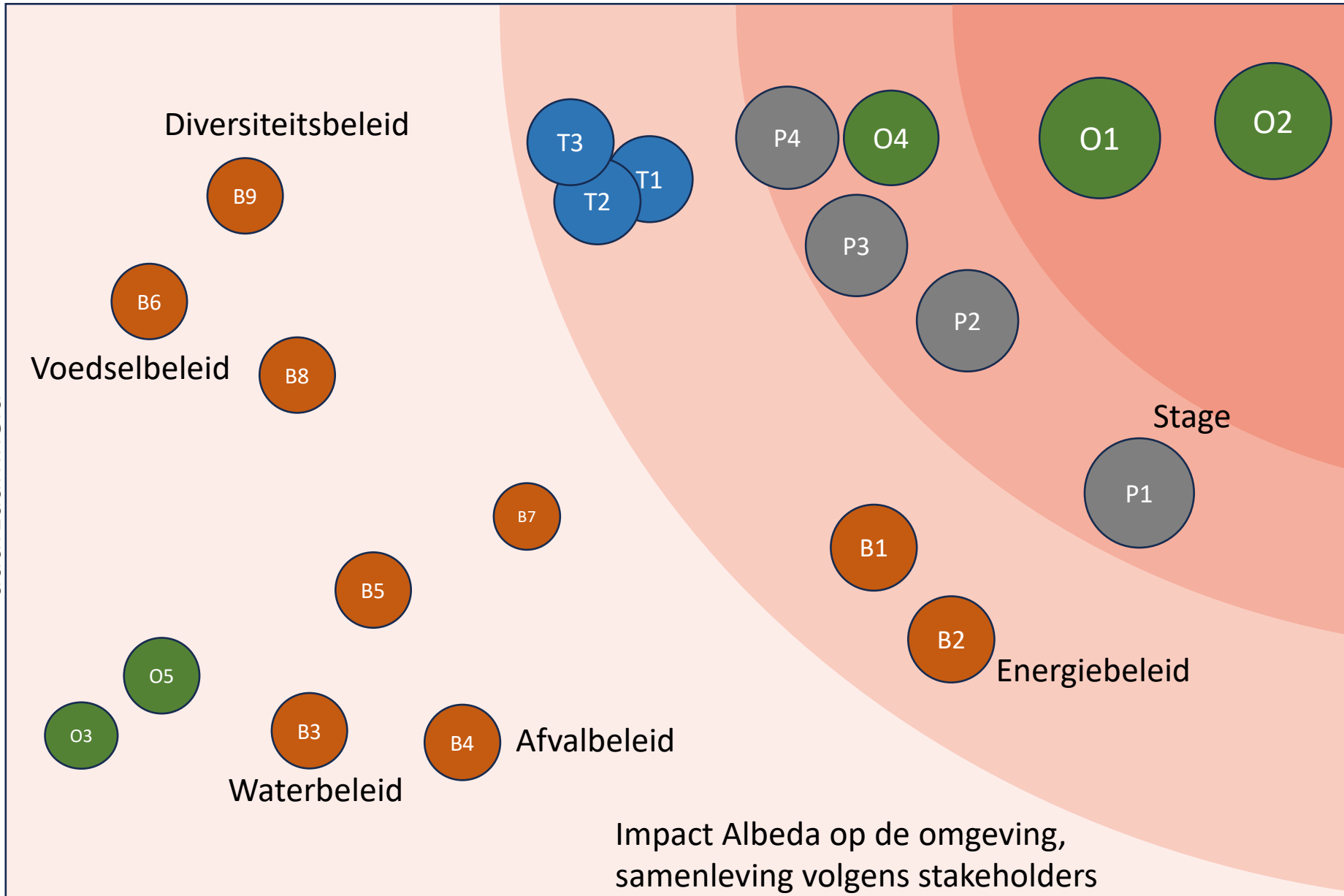
Hoofdcategorie	Belang	Financiële materialiteit	Impactmaterialiteit
Integraal			
T1 Visie, strategie	15		
T2 Studentbetrokkenheid	15		
T3: Professionalisering	15		
Onderwijs			
O1: Visie op duurzaam onderwijs	25		
O2: Duurzaamheid integraal in het curricula	30		
O3: Pedagogiek en didactiek	5		
O4: Aanbod vragen over duurzaamheid	20		
O5: Sociale duurzaamheid	5		
Praktijk			
P1: (I)BPV/stage duurzaamheid	25		
P2: Netwerkvorming en samenwerking	20		
P3: Interne en externe communicatie	20		
P4: Training en ondersteuning docenten	20		
Bedrijfsvoering			
B1 Huisvestingsbeleid	15		
B2 Energiebeleid	15		
B3 Waterbeleid	8		
B4 Afvalbeleid	8		
B5 Mobiliteitsbeleid	8		
B6 Voedselbeleid	8		
B7 Biodiversiteit	8		
B8 Inkoopbeleid	8		
B9 Diversiteitsbeleid	7		

Vul dit samen in met:
Cvb, management, OR,
Studentenraad,
ouderenraad,
leveranciers, gemeente,
OCW

Materialiteitsmatrix Albeda als **prototype**, indeling SustainableMBO 2023

Financiële impact door duurzaamheid

● Integraal

- T1 Visie, strategie
- T2 Studentbetrokkenheid
- T3: Professionalisering

● Onderwijs

- O1: Visie op duurzaam onderwijs
- O2: Duurzaamheid integraal in het curriculum
- O3: Pedagogiek en didactiek
- O4: Aanbod vragen over duurzaamheid
- O5: Sociale duurzaamheid

● Praktijk

- P1: (I)BPV/stage duurzaamheid
- P2: Netwerkvorming en samenwerking
- P3: Interne en externe communicatie
- P4: Training en ondersteuning docenten

● Bedrijfsvoering

- B1 Huisvestingsbeleid
- B2 Energiebeleid
- B3 Waterbeleid
- B4 Afvalbeleid
- B5 Mobiliteitsbeleid
- B6 Voedselbeleid
- B7 Biodiversiteit
- B8 Inkoopbeleid
- B9 Diversiteitsbeleid

De vernellers op een rijtje

- 1 SDG's in context
- 2 Team en onderstroom
- 3 Duurzaamheid in de strategie
- 4 Pedagogiek: 3 vragen
- 5 Didactiek: hackathon
- 6 Bedrijfsvoering: practice what you preach
- 7 Een abc'tje
- 8 De nieuwe norm is ESG

durf
jezelf te zijn

ALBEDA mbo
opendagen
albeda.nl

ma
Kebab
Pizza

حلال
HALAL

JOEPIE SNACKS

Vragen?